

VZDELÁVANIE ODBORNÍKOV V OBLASTI INKLUZÍVNEHO VZDELÁVANIA VO VYSOKOŠKOLSKÝCH INŠTITÚCIÁCH NA UKRAJINE

Tatiana Rozhnova¹

Abstrakt

Článok analyzuje problematiku inkluzívneho vzdelávania na Ukrajine počas vojny. Zdôrazňujú sa pozitívne aspekty vzdelávacieho procesu na Ukrajine. Cieľ článku: hľadať strategické smery prípravy pedagogických zamestnancov na prácu s deťmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v inkluzívnom vzdelávaní počas vojny na Ukrajine. Cieľom štúdie je identifikovať problém formovania profesionality pedagogických pracovníkov masových všeobecnovzdelávacích inštitúcií v oblasti inkluzívneho vzdelávania v podmienkach vojny; zamerať sa na potrebu zavedenia pokročilej modifikácie obsahu vzdelávania pracovníkov všeobecnovzdelávacích inštitúcií smerom k inklúzii; predstaviť model riadenia vysokoškolskej inštitúcie pre prípravu odborníkov v oblasti inkluzívneho vzdelávania. Článok načrtáva perspektívy zlepšenia vzdelávacieho procesu prípravy odborníkov na inkluzívne vzdelávanie vo vojnových podmienkach.

Kľúčové slová: Inklúzia. Inkluzívne vzdelávanie. Výchovno-vzdelávací proces. Budúci odborníci. Učitelia.

Abstract

The article analyses the issue of inclusive education in Ukraine during the war. Positive aspects of the educational process in Ukraine are highlighted. The aim of the article: to search for strategic directions of preparing pedagogical staff to work with children with special educational needs in inclusive education during the war in Ukraine. The purpose of the study is to identify the problem of forming the professionalism of pedagogical staff of mass general education institutions in the field of inclusive education in the conditions of war; to focus on the need to introduce advanced modification of the content of education of staff of general education institutions towards inclusion; to present a model of management of a higher education institution for the training of professionals in the field of inclusive education. The article outlines the perspectives of improving the educational process of training specialists for inclusive education in wartime conditions.

Keywords: Inclusion. Inclusive education. Educational process. Future specialists. Teachers.

¹ doc. Tatiana Rozhnova, PhD., Vzdelávaci a výskumný ústav manažmentu a psychológie Štátnej vysokej školy pedagogického manažmentu, e-mailová adresa: **Rognova_TE65@ukr.net**

Úvod

Počas vojenských akcií na Ukrajine je obzvlášť aktuálny problém zlepšenia prípravy pedagogických odborníkov, ktorí budú poskytovať inkluzívne vzdelávanie. Moderní pedagogickí odborníci by mali byť pripravení na zmeny a nové spoločenské vzťahy spôsobené vojnou na Ukrajine, čo je možné len za podmienky neustáleho profesionálneho rozvoja pedagogických pracovníkov, ktorý sa formuje na základe princípov pedagogiky spolupráce a tolerance, inovatívnych prístupov k organizácii inkluzívneho vzdelávacieho prostredia. v tomto ohľade by mala byť naliehavou potrebou pokročilá úprava obsahu všeobecného vzdelávania smerom k inklúzii.

Analýza najnovšieho výskumu a publikácií

Teoretické a metodologické základy prípravy pedagogických odborníkov na vysokých školách Ukrajiny na prácu v inkluzívnom vzdelávaní sú rozpracované vo vedeckých prácach V. Gladuša, E. Danilavičovej, T. Degtyarenko, V. Zasenka, A. Kolupaieva, G. Kosareva, Z. Leniv, S. Lytovchenko, O. Martynchuk, I. Malyshevska, N. Nazarova, L. Savchuk, T. Sak, M. Suprun, O. Taranchenko, O. Fedorenko a ďalší. Vedci zdôrazňujú potrebu systematickej prípravy pedagogických odborníkov na prácu s deťmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v rámci inkluzívneho vzdelávania.

Uvádza sa hlavný materiál štúdie

Cieľom článku je preskúmať spôsoby prípravy pedagogických odborníkov na vysokých školách na prácu v podmienkach vzdelávacej inklúzie počas vojny.

V podmienkach vojny na Ukrajine a vzhľadom na skutočnosť, že počet detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami každoročne narastá, je potrebné venovať väčšiu pozornosť odbornej všestrannosti a flexibilitě pri príprave pedagogických zamestnancov na prácu v inkluzívnom vzdelávacom prostredí.

V záujme zabezpečenia všeobecných vzdelávacích inštitúcií pedagogickými odborníkmi kompetentnými v oblasti inkluzívneho vzdelávania považujeme za efektívne vytvoriť systém medzinárodných stáží na popredných univerzitách v Európe a Severnej Amerike pre mladých vedeckých pracovníkov skúmajúcich problematiku špeciálneho a inkluzívneho vzdelávania; v záujme diverzifikácie vzdelávacieho procesu rozšíriť možnosť poskytovania doplnkovej kvalifikácie v určitých špecializáciách na prípravu odborníkov v oblasti využívania alternatívnej a pomocnej komunikácie, arteterapie (1). Vzhľadom na

vojnové podmienky je relevantná otázka ďalších modulov s dôrazom «počas vojnového stavu», v štúdiu odborných disciplín, v príprave uchádzačov o vysokoškolské vzdelanie vo vzdelávacích a vedeckých programoch «Špeciálne vzdelávanie», «Inkluzívne vzdelávanie».

Navrhovaný model riadenia vysokoškolskej inštitúcie pre prípravu odborníkov v oblasti inkluzívneho vzdelávania je v kontexte nastolenej problematiky nevyhnutným transformačným prostriedkom implementácie procesov riadenia do činnosti vzdelávacích inštitúcií v podmienkach vojny.

Tvorba modelu zahŕňa aj zohľadnenie humanistického a osobnostno-činnostného prístupu k riadeniu vzdelávacej inštitúcie vo vojnových podmienkach.

Vedecké prístupy použité v štúdiu umožňujú vedecké pochopenie modelu riadenia vysokoškolskej inštitúcie pre prípravu odborníkov v oblasti inkluzívneho vzdelávania.

Sú uvedené priame úmerné väzby medzi zložkami modelu: koncepcnou a cieľovou, teoretickou a metodickou, organizačnou a činnostnou, hodnotiacu a výsledkovú.

Koncepcná a cieľová zložka zabezpečuje: definovanie účelu a cieľov riadenia vzdelávacích inštitúcií; uvedomenie si potreby zmeny paradigmy riadenia, potreby integrácie systému umiestnenia inštitúcie do štruktúry funkcií riadenia.

Teoreticko-metodologická zložka modelu riadenia vysokoškolskej inštitúcie pre prípravu špecialistov v oblasti inkluzívneho vzdelávania je v kontexte nastolenej problematiky nevyhnutným transformačným prostriedkom realizácie riadiacich procesov v činnosti vzdelávacích inštitúcií vo vojnových podmienkach, vychádza zo súboru metodologických a vedeckých prístupov, princípov, smerov riadiacich činností a odráža štruktúru riadenia činnosti manažérov a pripravenosť vedúcich zamestnancov vzdelávacích inštitúcií pre prípravu špecialistov v oblasti inkluzívneho vzdelávania vo vojnových podmienkach.

Organizačná a činnostná zložka modelu zahŕňa také zložky, ako sú: etapy, formy a subjekty činnosti, a tiež stanovuje vývoj, definovanie a schvaľovanie mechanizmov zameraných na systém riadenia, podporu iniciatív a tvorivosti.

Hodnotiacu a výsledkovú zložku modelu riadenia vysokoškolskej inštitúcie pre prípravu odborníkov v oblasti inkluzívneho vzdelávania zahŕňa kritériá hodnotenia efektívnosti navrhovaného modelu a je zameraná na zistenie výsledkov aplikácie modelu riadenia vysokoškolskej inštitúcie pre prípravu odborníkov v oblasti inkluzívneho vzdelávania

v podmienkach vojny, identifikáciu nedostatkov a mechanizmov ich odstránenia, uskutočnenie zmien vo vzájomnej interakcii riaditeľov vysokých škôl a pedagogických zamestnancov špeciálnych škôl s cieľom prekonať problémy inkluzívneho vzdelávania.

Riešenie problému prípravy pedagogických pracovníkov pre inkluzívne vzdelávanie na Ukrajine načrtáva smery ďalšieho výskumu v oblasti prípravy psychologických odborníkov pre efektívnu implementáciu inkluzívneho vzdelávania na Ukrajine (2).

Záver

Medzi hlavné úlohy prípravy pedagogických odborníkov pre inkluzívne vzdelávanie, ktorých riešením by mali byť poverené vysoké školy, patrí: teoretické a metodické zdôvodnenie rozvoja inkluzívneho vzdelávacieho systému na Ukrajine v podmienkach vojny; vedecká a metodická podpora činnosti pedagogických pracovníkov v podmienkach vojny, ktorí zabezpečujú inkluzívne vzdelávanie; rozvoj metodiky a prakticky orientovaných technológií pedagogickej podpory všetkých subjektov inkluzívneho vzdelávacieho prostredia v podmienkach vojny; úprava obsahu a rozvoj technológií pre rozvoj inkluzívneho vzdelávania.

Riešenie problému prípravy pedagogických pracovníkov na inkluzívne vzdelávanie v podmienkach vojny na Ukrajine načrtáva smery ďalšieho výskumu v oblasti prípravy psychologických odborníkov pre efektívnu realizáciu inkluzívneho vzdelávania na Ukrajine.

Referencie

- LENIV Z. Training of highly qualified personnel to ensure quality education for children with disabilities: inclusive aspect / Z. Leniv // Ridna shkola. - 2014. - No. 7. - S. 16-18.
- IRINA MALYSHEVSKA. Zabezpečenie prípravy pedagogických odborníkov na prácu v podmienkach inkluzívneho vzdelávania. Vznik pedagogických zručností. 2017. Číslo 20. C.156-161. ISSN 2075 - 146 X.